

♪[PRZECIĄGŁY DŹWIĘK]

LEKTOR: „Audycje Kulturalne” – w dobrym tonie.

♪ [FRAGMENT UTWORU „ACH, ŚPIJ KOCHANIE]

IZABELA ŻUKOWSKA: „Ach, śpij kochanie” to jedna z najstynniejszych polskich kołysanek. Kolejne pokolenie rodziców nuca ją na dobranoc swoim dzieciom i nikt właściwie nie zadaje sobie pytania skąd wziął się ten utwór. Tymczasem nie jest to ludowa kołysanka, jak wiele jest takich piosenek, nie ma też bardzo długiej historii, choć wydaje się być z nami od zawsze. Piosenkę skomponował Henryk Wars, a tekst napisał Ludwig Starski. Pierwszymi wykonawcami byli Eugeniusz Bodo i Adolf Dymśa, a piosenka zabrzmiała po raz pierwszy w roku tysiąc dziewięćset trzydziestym ósmym w filmie „Paweł i Gaweł”.

♪ [FRAGMENT UTWORU „ACH, ŚPIJ KOCHANIE]

IZABELA ŻUKOWSKA: Film „Paweł i Gaweł” opowiada o perypetiach dwóch sąsiadów. Paweł Gawlicki – w tej roli Eugeniusz Bodo jest właścicielem sklepu z aparatami radiowymi i jednocześnie zapalonym konstruktorem – wynalazcą. Natomiast Gaweł Pawlicki w tej samej kamienicy prowadzi sklep przemysłowy. Panowie przez przypadek spotykają się w wagonie pociągu jadącego do Warszawy, w której Paweł Gawlicki chce rozreklamować swój wynalazek, czyli radio. Panowie zatrzymują się w jednym hotelu. Wieczorem Paweł poznaje w hotelowej restauracji piękną, młodą nieznajomą, w której zakochuje się bez pamięci i z którą spędza cudowny wieczór. Nie wie, że to skrzypaczka – Violetta Bellami, w tej roli – Helena Grossówna, która na co dzień musi udawać trzynastoletnią dziewczynkę, która jako cudowne dziecko porywa publiczność swą grą w filharmonii. W ten sposób Violetta spłaca zaciągnięty niegdyś przez jej zmarłego ojca u impresaria dług i ona zakochuje się w Pawle, przypomnijmy, że w tej roli Eugeniusz Bodo, do którego wzdychały przecież wszystkie miłośniczki kina w przedwojennej Polsce. Potem jednak by sprawy skomplikować znika. Paweł i Gaweł to komedia pomyłek w której zagrali najpopularniejsi Polscy aktorzy tamtego czasu. Nic dziwnego, że obraz w reżyserii Mieczysława Krawicza odniósł wielki sukces.

♪ [FRAGMENT UTWORU „ACH, ŚPIJ KOCHANIE]

IZABELA ŻUKOWSKA: „Ach, śpij kochanie” to kołysanka, którą Paweł i Gaweł śpiewają Violettce biorąc ją za owe cudowne dziecko. Teksty napisał Ludwig Starski, który w tysiąc dziewięćset trzydziestym ósmym roku był rozchwytywanym scenarzystą. Zaczynał jako dziennikarz w rodzinnej Łodzi. W roku trzydziestym pierwszym przeniósł się do Warszawy i związał z teatrykiem Morskie Oko Andrzeja Własta. Potem zaczął pisać scenariusze. Wśród historii, które tworzył czy współtworzył były takie kinowe przeboje jak „Pieśń Warszawy” czy „Lucyna to dziewczyna”, „Manewry miłosne”, „Co mój mąż robi w nocy”, „Profesor wilczur”, „Znachor”, „Piętro wyżej”, „Zapomniana

melodia” czy „Sportowiec mimo woli”. Ludwig Starski po wojnie natychmiast wrócił do zawodu scenarzysty. To on stworzył takie powojenne hity jak „Zakazane piosenki”, „Przygoda na Mariensztacie” czy „Skarb”. Napisał też scenariusz do filmu „Nikodem Dyzma” z tysiąc dziewięćset pięćdziesiątego szóstego roku z Adolfem Dymszą w roli tytułowej. Z Dymszą znali się jeszcze sprzed czasów wojennych, uważany był za króla polskiej komedii. Z teatrem związał się jako osiemnastolatek. Początkowo grywał role epizodyczne, był też inspicjentem i uczył tańca. W tysiąc dziewięćset dwudziestym pierwszym roku Dymsza trafił do legendarnego teatrzyku Kwipokro, ale jego występy były tak złe, że niebawem zniknął z obsady. W tysiąc dziewięćset dwudziestym piątym roku szczęście uśmiechnęło się do niego poraz drugi. Jerzy Boczkowski dał mu wówczas szansę i Dymsza związał się z teatrzykiem z senatorskiej aż do czasu jego rozwiązania. Poznał też Juliana Tuwima, który pisał teksty specjalnie dla niego. W latach trzydziestych można było Dotka zobaczyć w kabarecie Rex czy w Ceruliku Warszawskim, w którym zagrał w karierze „Alfa i Omega” Mariana Hemara. Ogromną popularność przyniosło mu kino. Do wybuchu drugiej wojny światowej zagrał w dwudziestu ośmiu filmach. Prywatnie był zapalonym automobilistą i majsterkowiczem, pasjonowało go podobno szewstwo. W czasie drugiej wojny światowej podjął decyzję by wbrew zakazowi Związku Artystów Scen Polskich występować na scenach oficjalnie działających w Warszawie teatrów. Po zakończeniu wojny dostał za to zakaz uprawiania zawodu do tysiąc dziewięćset czterdziestego szóstego roku, a do roku tysiąc dziewięćset pięćdziesiątego pierwszego nie mógł występować w Warszawie. W tym czasie stworzył niezapomnianą kreację sceniczną w filmie „Skarb”.

♪ [FRAGMENT UTWORU „ACH, ŚPIJ KOCHANIE]

IZABELA ŻUKOWSKA: „Ach, śpij kochanie” to dziś popularna kołysanka. Nie wiążemy jej już ze sceną, której Paweł i Gawęł usypiają Violetkę, a ta nie chce spać. Warto jednak pamiętać o twórcach i o pierwszych wykonawcach tego utworu, czyli o Eugeniuszu Bodo i Adolfie Dymszy, o Pawle i Gawle z filmu reżyserii Mieczysława Krawicza.

♪ [FRAGMENT UTWORU „ACH, ŚPIJ KOCHANIE]

♪[PRZECIĄGŁY DŹWIĘK]

LEKTOR: „Audycje Kulturalne” – w dobrym tonie.